

ÎN 2012 ȘI 2013,

Noi pași în industria plăților

Din 2 noiembrie a.c., a devenit operațională noua versiune a Casei de compensare automată a plăților de mică valoare – SENT, care va permite procesarea mesajelor de plată atât în forma veche cât și în format „Single Euro Payment Area” – SEPA. La mijlocul anului viitor ar putea fi disponibil din punct de vedere tehnic noul modul „EURO-SENT”, care va permite servicii complete de plată în monedă euro.

La nivelul anului 2012, Societatea de Transfer de Fonduri și Decontări – TransFonD, operator al sistemului național de plăți, estimează o ușoară creștere atât a numărului operațiunilor de mare valoare (peste 50.000 lei) cât și a valorii acestora. Referitor la plățile mai mici de 50.000 lei care tranzitează Casa de compensare automată a plăților de mică valoare – SENT, nivelul acestora – în volum și valoare – se prefigurează a fi sensibil egal cu acela din 2011. În primele nouă luni ale anului în curs, au fost procesate în România peste 2,3 milioane de tranzacții de plată de mare valoare, în sumă de 5.804 miliarde lei. În același interval de timp, prin Casa de compensare automată a plăților de mică valoare, au fost procesate aproape 43 milioane de tranzacții, în valoare de 188,7 miliarde lei. Și în acest an plățile de mică valoare au cunoscut o evoluție diferențiată. Astfel, debitarea directă și-a păstrat trendul de creștere de anul trecut, în vreme ce cambiile și biletele la ordin au înregistrat scăderi. Creșterea volumului și a valorii plăților directe este pusă de specialiști pe seama ușurinței în utilizare, a economiei de timp și bani realizate de utilizatori.

Privind retrospectiv, pe timp de criză au apărut unele schimbări la nivelul sistemului electronic de plăți interbancare din România. În 2009, au fost înregistrate scăderi în numărului de operațiuni interbancare atât în Sistemul plăților de mare valoare și urgente pe

Mirela Palade, Director, TransFonD

„În urma investițiilor realizate, TransFonD beneficiază de o infrastructură robustă, modernă, înnoită permanent. Stau ca dovadă cei peste 30 de clienți atrași în ultimii doi ani de servicii nou-oferite, cum ar fi facturarea electronică și arhiva de documente în format electronic, conform Legii 135/2007.

În ceea ce privește plățile interbancare, operate prin intermediul instituției pe care o reprezintă, la nivelul anului 2012 se prefigurează o ușoară creștere atât la nivelul numărului operațiunilor de mare valoare, cât și în ceea ce privește valoarea lor. Referitor la plățile de mică valoare care tranzitează sistemul, nivelul acestora (în volum și valoare) se estimează a fi, prin extrapolare, sensibil egal cu cel al anului 2011.”

bază brută – ReGIS, cât și prin Casa de compensare automată a plăților de mică valoare – SENT. În 2010, evoluția a fost ceva mai bună față de anul anterior, dar sub nivelul celei din 2008. Anul trecut, și în 2012 managementul de lichiditate s-a dovedit a fi mai sofisticat, iar creditul intraday, cu scop de fluidizare a plăților venite de la clienți sau bănci, a fost folosit mult mai frecvent.

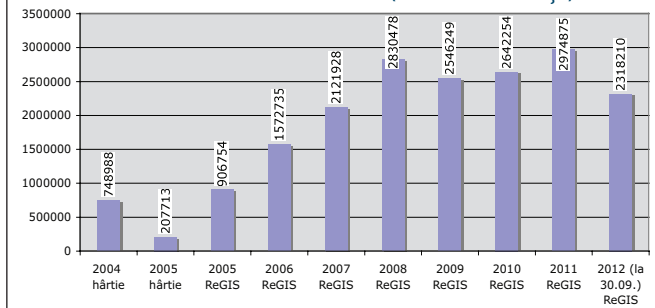
Plăți în format SEPA

Principala informație actuală în domeniu ține de faptul că, la începutul lunii noiembrie a.c., a intrat în funcțiune noua versiune a aplicației Casei de compensare automată a plăților de mică valoare – SENT (în termeni tehnici „SEPA ACH RON”). „Elementul de noutate al acestui sistem este procesarea mesajelor de plată atât în formatul vechi, cât și în format SEPA – „Single Euro Payment

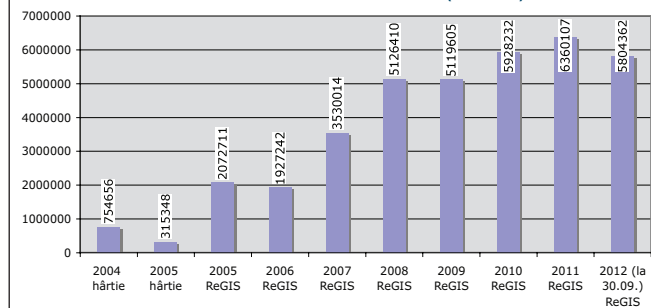
Area”. Un participant poate alege să utilizeze ordinul de plată în format SENT sau pe cel în format SEPA, dar numai una dintre schemele de plată, nu pe ambele simultan. Pentru băncile non-SEPA, aplicația TransFonD asigură conversia mesajelor de transfer credit și de returnare a unui ordin de plată, din format SENT în format SEPA. Pentru instrucțiunile de debit direct, băncile au decis implementarea standardelor SEPA începând cu data de 31 martie 2013”, a declarat pentru revista noastră Mirela Palade, director al TransFonD.

Conform aceleiași surse, noua aplicație va permite inclusiv o participare indirectă la tranzacții, iar perioada de transmitere a fișierelor se extinde pe toată ziua de operare, nemaifiind limitată la intervalul de dinaintea sesiunilor de compensare. Tranzacțiile neprocesate în cadrul primelor sesiuni din lipsă de fonduri rămân într-o stare de tranziție („pending”), putând fi procesate în urmă-

Evoluția volumelor operațiunilor de plată de mare valoare în România (număr tranzacții)

Evoluția valorii operațiunilor de plată de mare valoare în România (mil. lei)

toarele sesiuni, până la finalul zilei de operare. Pentru băncile SEPA, a apărut un modul nou de transmitere și recepționare a fișierelor în format SEPA („Gateway”), cu o structură de director care permite urmărirea mai ușoară a mesajelor de plată trimise, respectiv primite.

Pentru băncile non-SEPA (instituții de credit din România participante la sistemul SENT care nu au adoptat standardul de mesaj „SEPA credit Transfer”, continuând să utilizeze în sistemul SENT actualul mesaj de ordin de plată), noua aplicație asigură conversia mesajelor de transfer de credit și de returnare a unui ordin de plată din format SENT în SEPA.

„Din punctul de vedere al costurilor, nivelul comisioanelor pentru procesarea instrucțiunilor de plată a rămas neschimbat. Pentru conversia mesajelor de plată din format SENT în SEPA, TransFonD nu percepe niciun comision, cel puțin până la data de 1 septembrie 2014”, a adăugat Mirela Palade.

Încă un pas spre adoptarea euro

Strategia privind dezvoltarea serviciilor de plăți în România prevede ca, înainte de adoptarea monedei unice, TransFonD să ofere servicii complete de compensare, decontare, reconciliere și rutare (n.r. transmiterea mesajelor de plată de la participantul inițiator la sistemul SENT în vederea compensării și decontării, precum și de la sistemul SENT la participantul destinat în vederea prelucrării interne) a mesajelor cu

instrumente de plată de tip transfer credit, în formatul SEPA, în monedă euro, începând cu 2013. Serviciile de procesare a plăților de tip transfer credit în euro, atât pentru traficul național cât și pentru cel transfrontalier, vor fi asigurate prin sistemul SENT, care va fi transformat într-un sistem compatibil cu cerințele SEPA, sistem care va procesa simultan plăți în lei și plăți în euro. Decontarea plăților procesate în moneda euro se va face prin platforma „TARGET 2”, care reprezintă Sistemul de decontare brută în timp real din România – RTGS pentru plăți în euro, furnizat de Eurosistem.

Legăturile în infrastructura instituțională au fost în mare parte realizate. Astfel, TransFonD este membră a European Automated Clearing House Association – EACHA, organizație al cărei scop este asigurarea cadrului necesar interoperabilității tehnice între casele de compensare europene. În baza cadrului oferit de EACHA, TransFonD a încheiat cu compania germano-olandeză Equens – cea mai mare casă de compensare din Europa – un acord de interoperabilitate. Ca urmare, cele două instituții pot schimba reciproc fișiere de plată tip „SEPA Credit Transfer” în numele propriilor comunități bancare, într-o manieră sigură și rapidă. Tranzacțiile dintre cele două sisteme de compensare sunt schimbate prin intermediul rețelei SWIFT, iar decontarea acestora se realizează în sistemul „TARGET 2”. Pe viitor, TransFonD are, de asemenea, în vedere realizarea interoperabilității și cu alte mari case de compensare din zona euro.

Componenta sistemului SENT aferentă procesării plăților în euro va permite comunității bancare românești să ofere clienților săi servicii de plată mai ușor de realizat, atât în cadrul sistemului bancar românesc, cât și în legătură cu alte bănci din spațiul economic european.

„Estimăm că, din punct de vedere tehnic, noul modul «EURO-SENT» va fi disponibil începând cu data de 29 iunie 2013. În prezent, Asociația Română a Băncilor este în proces de centralizare a propunerilor exprimate de bănci privind data de intrare în funcțiune a sistemului SENT cu capabilități de procesare a plăților în monedă euro”, a precizat Mirela Palade.

Preocupări pentru plata în timp real

În strategia sa de realizare a obiectivelor de creștere, TransFonD urmărește cu prioritate consolidarea poziției sale în industria plăților, adaptându-se la tendințele europene și venind cu servicii complementare celor de bază, în ideea extinderii parteneriatelor existente cu instituții financiare. Pe linia eforturilor de a crește numărul de instrucțiuni de plată procesate, prin atragerea unui număr din ce în ce mai mare de operațiuni din zona cash în cea a plăților fără numerar, principalul operator de profil va implementa debitul direct în format SEPA, împreună cu băncile, asigurând serviciile complementare necesare simplificării și eficientizării acestuia pentru bănci și clienții finali. În industria plăților din Europa, se depun la ora actuală eforturi

Număr operațiuni de plată de mică valoare

	2004		2005		2006		2007		2008		2009		2010	2011	2012 (la 30.09.)
	hârtie	hârtie	SENT	hârtie	SENT	hârtie	SENT	hârtie	SENT	hârtie	SENT	SENT	SENT	SENT	
OP	47.155.183	16.807.357	31.934.558	0	54.796.027	0	55.426.674	0	50.772.859	0	48.476.363	50.319.255	51.343.229	38.733.231	
DD	0	0	0	0	166	0	7.721	0	28.915	0	90.608	132.838	230.890	226.537	
CEC	4.494.787	4.237.596	0	4.255.274	0	4.106.180	0	3.303.211	362.510	46.370	2.390.760	2.057.506	1.862.775	1.222.837	
CAM	309	270	0	182	0	271	0	129	2	0	7.945	10.511	9.832	5.247	
BO	2.920.983	3.422.808	0	4.117.442	0	4.821.969	0	5.110.065	530.358	192.830	4.473.936	4.163.065	3.967.417	2.712.088	
Total	54.571.262	24.468.031	31.934.558	8.372.898	54.796.193	8.928.420	55.434.395	8.413.405	51.694.644	239.200	55.439.612	56.683.175	57.414.143	42.899.940	

OP: ordin de plată; DD: debitare directă; CAM: cambie; BO: bilet la ordin.

Sursa: TransFonD

pentru adaptarea la schimbările de comportament ale clienților finali, cu referire la necesitatea asigurării atributului de tip „real time” sau „near real time” în ceea ce privește plățile efectuate prin utilizarea internetului și a rețelelor sociale. Pentru un astfel de de-ziderat, clienții din țările cu sisteme, instrumente și modalități de plată mai dezvoltate sunt dispuși să-și asume și plata unor tarife puțin mai mari pentru performanța de plată în timp real, iar sistemele respective dispun de servicii de infrastructură de plăți specializate. Un astfel de serviciu – plățile instant – ar putea completa pe viitor și în România oferta pentru consumatorii finali. Realizarea unui sistem complet automatizat, electronic, care să permită atât poprirea disponibilităților bănești din conturile bancare, cât și ridicarea acesteia, este o inițiativă aflată în faza de discuții cu instituții ale statului român. Prin implementarea acestui sistem, TransFonD ar urma să vină în sprijinul băncilor și al clienților acestora, precum și al autorităților, reducând semnificativ volumul de muncă necesar și timpul de procesare a unei popriri. S-ar putea astfel realiza poprirea disponibilităților debitorului la nivelul debitului, cu evitarea blocărilor de conturi în exces.

Servicii conexe

În ultimii ani, pe piața locală s-au dezvoltat inclusiv domenii conexe plăților, precum arhivare electronică, facturare electronică, servicii de hosting sau administrare de baze de date sectoriale. Facturarea electronică și reconcilierea electronică a facturilor și plăților, la care se pot atașa, distinct sau integrate în primele două servicii, semnătura electronică, marca temporală și arhivarea electronică, se circumscriu și ele conceptului SEPA, în categoria de servicii opționale adiționale.

În septembrie a.c., a fost introdusă facturarea electronică inclusiv pe piața locală de leasing, la nivelul BRD Sogelease, în parteneriat cu TransFonD. Astfel, facturile electronice sunt livrate clienților în format structurat, putând fi importate direct în sistemul contabil al societății, contribuind astfel la îmbunătățirea fluxului de numerar, precum și la automatizarea proceselor financiare interne. Atât clienții persoane fizice, cât și cei persoane juridice pot vizualiza factura în format pdf. Totodată, clienții pot opta pentru arhivarea electronică a facturilor recepționate, acestea având valoare de document justificativ din punct de vedere juridic, nefiind necesară

tipărirea și păstrarea acestora pe suport de hârtie. Serviciul „e-Factor@”, oferit gratuit și în timp real, asigură arhivarea facturilor electronice în cadrul aplicației pe o perioadă de 90 de zile de la data emiterii acestora. Economia de timp și reducerile de costuri pentru întreg fluxul de facturare sunt principalele beneficii ale serviciului lansat de TransFonD în 2010.

În pas cu tendințele europene în domeniu este și serviciul de arhivare electronică, apărut în România în 2009. În cazul în care beneficiarii serviciului sunt participanți la Sistemul Electronic de Plăți, pentru arhivarea electronică aceștia nu trebuie să facă investiții suplimentare în infrastructură sau echipamente, iar achiziționarea serviciului nu presupune taxă de conectare. Documentele sunt stocate în centre de date, pe medii de stocare organizate ierarhic. În același timp, „e-Arhiv@” asigură preluarea, de către un centru de recuperare în caz de dezastru, a operațiunilor de consultare a arhivei electronice. Plățile electronice și serviciile conexe pe piața locală țin așadar pasul cu timpul, cu exigențele actuale într-un domeniu prioritar, fără de care lumea modernă nu ar mai putea practic exista.

Coralia Popescu

Valoare operațiuni de plată de mică valoare (mil. lei)

	2004		2005		2006		2007		2008		2009		2010	2011	2012 (la 30.09.)
	hârtie	hârtie	SENT	hârtie	SENT	hârtie	SENT	hârtie	SENT	hârtie	SENT	SENT	SENT	SENT	
OP	162.438,34	75.162,96	81.284,43	0,004196	143.062,11	0,00	167.098,04	0,00	197.378,51	0,00	175.032,42	175.690,20	188.310,63	142.986,74	
DD	0,00	0,00	0,00	0,00	6,17	0,00	222,94	0,00	1.086,47	0,00	1.209,90	1.418,65	2.096,80	2.036,31	
CEC	22.295,88	24.191,61	0,00	27.757,72	0,00	30.355,17	0,00	31.091,84	3.505,51	542,29	22.200,14	20.812,47	20.876,04	15.842,01	
CAM	14,46	15,79	0,00	17,76	0,00	45,05	0,00	2,76	0,002825	0,00	4,79	8,45	11,09	10,92	
BO	12.656,79	16.609,54	0,00	22.417,93	0,00	29.657,76	0,00	39.363,65	4.146,61	1.596,13	34.601,93	33.398,74	36.741,13	27.875,98	
Total	197.405,47	115.979,90	81.284,43	50.193,41	143.068,28	60.057,98	167.320,98	70.458,25	206.117,10	2.138,42	233.049,18	231.328,50	248.035,69	188.751,96	

Sursa: TransFonD